

GOUVERNEMENT VAN NEDERLANDS NIEUW-GUINEA
APOLISIO GEELVINKBAAI

AAN: Zijne Excellentie de Gouverneur
van Nederlands Nieuw-Guinea

te

H O L L A N D I A

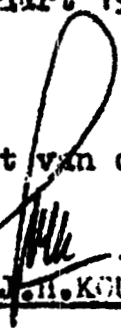
Biak, 18 mei 1962

Nr. *82/II/9chem*

Bijlage: 1 in drievoud.

Hierbij heb ik de eer Uwer Excellentie
aan te bieden het Politiek Verslag van de Afdeling
Geelvinkbaai over de maand maart 1962.

De Resident van de Geelvinkbaai,

Dr. J. J. H. KOUWENHOVEN

- cc P.G.
- Costing
- H.C.V.D.
- H.B.V.
- Res.W.H.G.
- Res.S.N.G.
- Res.PakTak
- Res.Hollandia
- C.C.B.

Algemeen

Gedurende verslagmaand - die overigens zonder incidenten verloop - werd geconstateerd, dat vele uit de onderafdeling Japen/Waropen afkomstige personen, van Biak naar hun geboortedorp terug keerden. Onder hen bevonden zich een aantal ex ITI-leden, alsmede enkele personen welke niet uit genoemde onderafdeling afkomstig zijn, doch desalniettemin de wijk hebben genomen naar Japen.

Gezien in het licht van de politieke en militaire ontwikkelingen in en rondom Ned.Nieuw-Guinea, lijkt de veronderstelling gerechtvaardigd, dat als motieven voor de gesignaleerde "trek" kunnen worden aangemerkt:

- a. de vrees voor oorlogsgeweld in het algemeen en de wens om vrouwen en kinderen in veiligheid te brengen.
- b. de bestaande controverse tussen Biakkers en Seroeiers en de vrees van lastdruccen voor repressies van de zijde der Biakkers ingeval van ongeregeldeheden.
- c. de wens om - tezamen met de pro-R.I. gezinden van Japen/Waropen - een georganiseerde verzetskern te vormen, die - ingeval van een grootscheepse Indonesische aanval - deze streek zou moeten maken tot de bakermat van de grote revolutie tegen het Nederlandse gezag.

Factoren, welke het onder c genoemde motief steunen zijn o.a.

1. het feit, dat een deel van de bevolking van Japen/Waropen reeds van oudsher als pro-R.I. gezind bekend staat;
2. het feit, dat de Indonesische propaganda-zender "The Voice of Free West-Irian", Mede gebruik maakt van de Ambai-taal, daarmede de indruk verwekkende, dat de aansporingen tot verzet in het bijzonder tot deze groep gericht zijn.
3. het ontbreken van enige militaire bezetting in de onderafdeling Japen/Waropen.

De hierboven genoemde factoren scheppen uiteraard een gunstig klimaat voor het ten uitvoer brengen van plannen die ten doel hebben, het veroorzaken van incidenten.

Alhoewel een spontane actie van de zijde der subversieven niet direct verwachtbaar wordt, verdient o.e.a. toch de bijzondere aandacht.

Pro-Indonesische activiteiten

De uitzendingen van de Indonesische propaganda-zender "The Voice of Free West-Irian", welke programma's geheel in het teken staan van de psychologische oorlogvoering, worden zowel te Biak als te Seroei duidelijk ontvangen.

Alhoewel hierover weinig, exacte gegevens voorhanden zijn, bestaat wel de indruk, dat door bepaalde categorieën vrij regelmatig naar deze uitzendingen geluisterd wordt.

T.a.v. de identiteit van de streektaal-omroeper werden te Seroei enige speculaties gehoord, waarbij o.a. de naam van een zekere ROBA uit Soemberbaba werd genoemd.

Alhoewel vele berichten van deze omroepzender door de luisteraars onmiddellijk op hun onjuistheid kunnen worden nagegaan, moet toch

de propagandistische waarde - vooral bij het weinig selectief ingestelde doel van de bevolking - niet worden onderschat.

Te Biak waren het vooral de Indonesiërs Jantje TARUMASELY, Herman MINANGARIT en Obed LINGGORIAN alsmede de autochtonen J. MIRINO, J. WAIRATA en Azor PAIDIBAN, die gedurende verslagmaand de aandacht op zich vestigden. De tijdens bijeenkomsten gevoerde gesprekken, kwamen hoofdzakelijk neer op een aansporing tot het verlenen van steun aan de Indonesische onvalstroepen, wanneer deze op Biak zouden landen.

Het belangrijkste probleem daarbij was de vraag, hoe men aan de benodigde wapens kan komen.

Voorts worden de "successten" van de Indonesische strijdkrachten besproken en het groeiend gevoel van onbehagen dat hierdoor bij de Nederlanders zou worden veroorzaakt.

Den Haag geëvalueerd bericht maakt tenslotte melding van het feit, dat een zekere Jonas WENGGI (telegrambesteller bij de P.T.T.) en Alfons HILTON (werkzaam bij de MITEO) zich - ingeval van ongeregeldeheden - zouden belasten met de vernieling van het zendpark van de P.T.T.

Communistische activiteiten

Gedurende verslagmaand werd de hand gelegd op een in chinese karakters gesteld geschrift, hetgeen, bij nader onderzoek, een stortingsbewijs bleek te zijn voor een bedrag van f. 200.-- dat in juli 1961 ten gunste van een "public-welfare"-fonds naar Communistisch China werd overgemaakt.

Volgens bekomen inlichtingen zouden een groot aantal Chinezen te Biak, w.o. KHO HONG GAN, TAN TJOK TIAT, PHO ENG HIAN en TAN ENG PION soortgelijke stortingsbewijzen in hun bezit hebben.

Steaming autochtone bevolking

Op 5 maart organiseerden H. WONSITOR en B. MOFU een bijeenkomst in het Rex-theater te Biak. Hierstgenoemde gaf hierbij een overzicht van zijn belevenissen in de U.S.A. en over zijn ontmoetingen met leden van de Indonesische delegatie bij de UNO.

Op 19 maart 1962 arriveerde Mozes RUMAINUM uit Hollandia, die alhier een 2-tal bijeenkomsten hield teneinde de belangstelling te wekken voor de politiek in het algemeen en voor die van de P.P.M. (Partai Rakyat Merdeka) in het bijzonder. Tijdens de 2e bijeenkomst werd een afdeling Biak van de P.P.M. opgericht, waarvan de bestuurssamenstelling als volgt is:

Voorzitter	- B. MOFU
Vice-voorzitter	- E. RUMBARAR
Secretaris I	- J. H. WOMPERE
Secretaris II	- S. WAMBRAUW
Penningmeester I	- S. RUMBINO
Penningmeester II	- D. MNUMES
	- J. KORWA
	- Th. JARANGGA
Commissarissen	- S. JAWAN
	- B. INGGABOUW

Politiek verslag maart 1962 - 3

Er bestond voor deze bijeenkomsten - welke rustig verliepen - een redelijke belangstelling.

Op 27 maart 1962 werd een door **B.MOFU** en 13 andere prominente Papoea's (w.o. **M.Rumainum** ns de **PIM** en **D.Inggamir** als voorzitter van de **PARMA** afd. Biak) ondertekend telegram verzonden aan **L.S.** de Gouverneur van "ed. Nieuw-Guinea waarin namens de bevolking van Biak/Hoorn voor de nadruk werd gelegd op de noodzakelijkheid, dat - bij het geheim overleg tussen Nederland en Indonesië - het zelfbeschikkingrecht van het volk van West Papoea op de voorgrond werd gesteld. Tevens werd verzocht het telegram aan de deelnemers aan dit geheim overleg te doen toekomen.

Anderzijds deed een aantal bestuursleden van de **P.K.I.I.** te Seroei (m.n. Nicamor **SEMBOARI** en Benjamin **KAJAI**) van zich spreken i.v.m. hun voornemen om de **UNC** in kennis te stellen van hun opvatting, dat Nederland niet langer het recht heeft het bestuur over dit gebiedsdeel te blijven voeren.

In het algemeen kan worden gezegd, dat de krachtige houding van de Nederlandse Regering en de mededeling dat de strijdkrachten h.t.l. zullen worden versterkt, het moreel van het loyale deel van de autochtone bevolking in gunstige zin hebben beïnvloed.

Stemming locale bevolkingsgroepen
Geen bijzonderheden

Diversen
Geen bijzonderheden.

De Resident van de Geelvinkbasi,

Dr. J. H. KOUWENHOVEN